



4. Tvorba encyklopedie

Moravská zemská knihovna, 27. 6. 2016

Pravidla Wikipedie v kostce

- ▶ viz [Wikipedie:Pět pilířů](#) (*WP:5P*)
 - ▶ Wikipedie je encyklopedie
 - ▶ žádný vlastní výzkum, názory nebo zážitky, nahodilé informace, reklama... Wikipedie není slovník, zpravodajství aj.
 - ▶ Wikipedie dodržuje zásadu nezaujatého úhlu pohledu
 - ▶ ověřitelná fakta, věrohodné zdroje
 - ▶ Wikipedie je svobodným dílem
 - ▶ autorské právo, nikdo nevlastní žádný článek
 - ▶ Wikipedie má kodex slušného chování
 - ▶ zdvořilost, konsenzus, předpokládání dobré vůle
 - ▶ Wikipedie nemá neměnná pravidla
 - ▶ editujte s odvahou, závazná pravidla a doporučení



Čeho se držet při psaní článků?

- ▶ viz [Wikipedie:Encyklopedický styl](#) (WP:ES)
 - ▶ nepíšeme obecnou češtinou, nářečím, ale ani archaicky
 - ▶ neapelujeme na čtenáře („je třeba uznat, že“), neoslovujeme ho („televize vám nabízí program“), neztotožňujeme se s ním („z věže můžeme spatřit“)
 - ▶ formulujeme jednoznačně a informativně, vyhýbáme se vyhýbavým slovům („často se uvádí“, „v médiích zaznívá“, „výzkumy ukázaly“, „má se za to“, „údajně“)
 - ▶ nepoužíváme prézens historický („roku 1348 zakládá Karel IV. univerzitu“), u aktuálních událostí volíme formulace nepotřebující aktualizaci („film bude uveden...“ / „distributor filmu ohlásil premiéru na...“)



Další pravidla k formě

- ▶ viz [Wikipedie:Pravopis](#) (*WP:P*)
 - ▶ držíme se platných Pravidel českého pravopisu ad.
 - ▶ u více variant upřednostňujeme stylově neutrální
- ▶ viz [Wikipedie:Přechylování ženských jmen](#) (*WP:PŽJ*)
 - ▶ obecně přechylujeme, kromě výjimek
 - ▶ článek musí uvádět i původní nepřechýlený tvar
 - ▶ dostupný i z nepřechýleného tvaru - přesměrování
- ▶ viz [Wikipedie:Typografické rady](#) (*WP:TYPO*)
 - ▶ zvýrazňujeme hlavně kurzívou (názvy uměleckých děl)
 - ▶ tučným písmem jen název článku v úvodu a synonyma
 - ▶ psaní pomlček, spojovníků, pevných mezer atd.



Univerzální pohled

- ▶ pozor na „českocentrismus“ vs. český rozměr
 - ▶ mikro úroveň (čtenář nemusí být totožný s pisatelem):
 - ▶ „my“ - Brňané / Moravané / Češi / Evropané / lidé ?
 - ▶ „náš“ - Novákovice / pražský / český / evropský ?
 - ▶ „u nás“ či „doma“ - v ulici / na vesnici / v kraji / v ČR ?
 - ▶ podobně i „v zahraničí“, „zahraniční“, „cizí“
 - ▶ makro úroveň (témata popisujeme celosvětově)
 - ▶ např. osvojení jako princip, etymologie, terminologie
 - ▶ historický vývoj světový, nejen český
 - ▶ stav v českém právu odlišujeme od stavu v jiných zemích
 - ▶ hodí se ale uvádět český rozměr u témat
- ▶ podobně uvádíme nejen právní, ale i sociologický, psychologický, ekonomický ad. pohledy na téma



Neutralita

- ▶ viz [Wikipedie:Nezaujatý úhel pohledu](#) (WP:NPOV)
- ▶ Články by měly být psány **nezaujatě** a korektně představovat **všechny většinové a významné** menšinové názory publikované věrohodnými zdroji v přibližném poměru rozšíření každého z nich.
- ▶ Dáváme přednost sekundárním (a terciálním) zdrojům, které už provedly posouzení významnosti a zastoupení různých pohledů.
- ▶ Problematická tvrzení můžeme řešit vhodnou formulací po vzoru „kdo kde řekl co“ (vyslovení názoru vs. fakta o názorech).



Ověřitelné informace

- ▶ viz [Wikipedie:Ověřitelnost](#) (WP:OV)
 - ▶ Wikipedie se nezakládá na (subjektivní) „pravdivosti“, ale na (objektivní) ověřitelnosti.
 - ▶ Články by měly kromě zjevných faktů obsahovat jen informace publikované zdrojem důvěryhodným a respektovaným či společensky významným vůči tématu.
 - ▶ U každého tvrzení by měl být uveden zdroj (reference), informace bez zdroje mohou být smazány.
 - ▶ Povinnost uvést zdroj je na vkladateli informace, ne na tom, kdo by ji chtěl odstranit či zpochybnit.
- ▶ viz [Wikipedie:Žádný vlastní výzkum](#) (WP:ŽVV)
 - ▶ viz [Wikipedie:Věrohodné zdroje](#) (WP:VZ)
 - ▶ viz [Wikipedie:Reference](#) (WP:REF)



Téma na samostatný článek?

- ▶ viz [Wikipedie:Encyklopedická významnost](#) (WP:EV)
- ▶ obecné kritérium: téma je dostatečně zpracované ve věrohodných, na předmětu článku nezávislých zdrojích („[2NNVZ](#)“)
 - ▶ „dostatečně“ - netriviální pojednání, ne jen zmínka
 - ▶ „věrohodné“ - důvěryhodné, kvůli ověřitelnosti
 - ▶ „nezávislé“ - nepochází od subjektu nebo s ním přímo spojené osoby
 - ▶ „zdroje“ - tištěné i elektronické, vícero
- ▶ specifická kritéria podle subjektů, oborů apod.



Kurz psaní Wikipedie

- ▶ Děkuji za pozornost i za účast v celém kurzu.
 - ▶ [Wikipedista:Bazi](#)
- ▶ Kurz pořádá spolu s Moravskou zemskou knihovnou spolek **Wikimedia Česká republika**
 - ▶ www.wikimedia.cz
 - ▶ facebook.com/wikipedie
 - ▶ facebook.com/wikipedie.brno

Prezentace pro *Kurz psaní Wikipedie*, 2016-06, autor: [Martin Strachůň](#) (s využitím [Editing Wikipedia brochure EN.pdf](#), autor: Wikimedia Foundation), licence: [CC-BY-SA-4.0](#).

Použité obrázky:

- [Wikipedia-logo-v2.svg](#), autor: [Nohat](#), koncept: [Paullusmagnus](#), licence: [CC-BY-SA-3.0](#).
-

